

1. Het jeugdbeleid

Analyse

De jeugd en jongeren krijgen steeds meer aandacht in onze samenleving. Er was niet enkel de komst van de internationale rechten van het kind, ook in Vlaanderen heeft men niet stilgezeten. Begin jaren negentig kregen de gemeenten de decretale opdracht om lokale jeugdwerkbeleidsplannen te schrijven. Tien jaar later werd het eerste Vlaamse jeugdbeleidsplan goedgekeurd. Onze jeugd kreeg een volwaardige minister.

De jeugd geeft ook in grote mate kleur aan onze samenleving. Zij zorgen voor de nodige beweging en dynamiek. Met 29% van de bevolking onder de 25 jaar bieden de jongeren een beloftevolle toekomst voor Vlaanderen.

Eenzijds vertrouwen ouders massaal hun kinderen toe aan de jeugdbewegingen. In 2001 waren er 231.190 kinderen lid van de klassieke jeugdbewegingen. Met 46.000 jongeren die hen vrijwillig begeleiden is dit een grote groep jongeren die verantwoordelijkheid neemt in Vlaanderen. Anderzijds zijn er in Vlaanderen nog teveel blinde vlekken voor jeugdtoerisme. De jeugdorganisaties klagen terecht over een stijgend tekort aan bivakhuizen.

Visie

- Jongeren hebben veelal een eigen mening. De inbreng van kinderen/jongeren in diverse domeinen van het maatschappelijke leven, scholen, buurtraden, verenigingen,... moet worden uitgewerkt. Zo kunnen zij opgroeien als volwaardige Vlaamse medeburgers met een kritische en positieve ingesteldheid.
- Een jeugdbeleid kan pas in wetten of decreten worden omgezet wanneer geluisterd wordt naar de interesses, gevoeligheden, belangstelling, ... van de jongeren. Een jeugdbeleid kan maar functioneren als dit is uitgewerkt in samenspraak met de overheid en de jongeren.
- Een Vlaams jeugdbeleid moet voorwaardenscheppend zijn. Er moet een einde komen aan allerlei wetten en decreten die het vrijwilligersinitiatief remmen.
- N-VA erkent het belang van het jeugdwerk in de vorming van onze jongeren om democratisch te kunnen participeren in onze samenleving, in Vlaanderen, in Europa, in de wereld.
- De finale betrachting: Vlaanderen kan nog veel jeugdvriendelijker worden.

Op weg naar de toekomst

- Vooreerst moet op zo veel mogelijk domeinen gestreefd worden naar een volwaardige participatie van jongeren, en niet alleen op die terreinen waar het geen kwaad kan... Jongeren moeten een volwaardige gesprekspartner zijn want in hun

jeugdige enthousiasme komen ze soms met verrassende ideeën en oplossingen. Daarnaast kan het engagement van jongeren en hun betrokkenheid alleen groeien als zij voldoende ondersteuning krijgen. Bij het uitwerken van een jeugdbeleid moet dit engagement ondersteund en gestructureerd worden door het uitbreiden van lokale jeugdraden waar alle jongeren, die het willen, hun stem in terug vinden.

- De N-VA is een sterke pleitbezorger voor een "geïntegreerd" jeugdbeleid. Zo zou elke minister, elke schepen ook minister of schepen van jeugd moeten zijn. Het is ondenkbaar in eender welk domein een beleid te voeren, zonder rekening te houden met één derde van de samenleving. Dat één derde trouwens waarvan de samenleving veel te verwachten heeft.
- Het spontane initiatief van het jeugdwerk en individuele jongeren, mag niet belast worden door nutteloze regels en overreglementering. Voor de jongeren is het hun leerschool waar ze leren experimenteren binnen de leefregels, verantwoordelijkheid leren opnemen, participeren in de maatschappij, in groep leren samenwerken.
- Fuiven en concerten zijn een belangrijke vrijetijdsbesteding van tieners en jongeren. De N-VA erkent het tekort aan lokale fuif- en concertzalen en de overreglementering, vooral door VLAREM II. De N-VA bepleit de vereenvoudiging van de regels die lokale organisatoren het organiseren erg bemoeilijken, terwijl lokale overheden meer als partner, begeleider moeten optreden. Tegelijkertijd moet ook de wet op de openbare dansgelegenheden geactualiseerd worden. Voor vele jeugdorganisaties zijn fuiven de belangrijkste bron van inkomsten. Finaal is het aan de lokale overheden om garant te staan voor voldoende en veilige fuifinfrastructuur.
- Veel jongeren experimenteren met verschillende vormen van cultuurbeleving. Vernieuwende initiatieven moeten blijvend de aandacht krijgen van het Vlaamse jeugd- en cultuurbeleid, o.a., het popbeleid.
- Het Vlaams kinderrechtencommissariaat heeft bewezen dat het nuttig werk verricht. Daarom moet het verder ondersteund worden. Verdere financiering is nodig. Het moet nog meer de belangen verdedigen van de kinderen in het Vlaams beleid (mobiliteit, leefmilieu, ...).
- De N-VA blijft de Vlaamse Jeugdraad erkennen als adviesraad. Hun adviezen moeten een blijvende aanzet zijn voor een Vlaams jeugdbeleid.
- De N-VA bepleit dat de Vlaamse overheid erop toeziet dat eigenaars van bivakhuizen deze in orde houden. Zij moet waar nodig investeringen in nieuwe bivakhuizen stimuleren.
- De N-VA vraagt ook aandacht voor tijdelijke kampeerweiden. Het moet gemakkelijker worden om tijdelijk een bivak te organiseren op een weiland waarbij het échte kamperen terug mogelijk wordt.
- Vanuit het lokale beleid moet men in voldoende speelinfrastructuur voorzien, ook voor de kleinsten, terwijl de ouderen nood hebben aan ontmoetingsruimten. Dit alles moet geconcretiseerd worden in de lokale jeugdwerkbeleidsplannen.

2. De bijzondere jeugdzorg

1. Volledige bevoegdheden voor de gemeenschappen

De discussie over het gesloten centrum voor plaatsing van minderjarigen (Everberg) heeft in de eerste plaats aangetoond dat er onduidelijkheid bestaat over de bevoegdheden op het gebied van jeugdbescherming, jeugdbijstand, jeugdsanctierecht. De N-VA heeft steeds als oplossing benadrukt dat de gemeenschappen volledig bevoegd moeten zijn.

Het gevoerde beleid inzake jeugdbijstand en jeugdzorg wordt vandaag gehinderd door de versnippering van bevoegdheden tussen de federale overheid en de gemeenschappen.

Door dit gebrek aan een totaalbeleid, lijkt de organisatie van het hulpaanbod in de bijzondere jeugdbijstand vooral te steunen op tijdelijke projecten, experimenten en initiatieven. Projecten worden voorgesteld en geëvalueerd, maar blijven veelal hangen in een projectfase.

Een grondige hervorming is maar mogelijk indien Vlaanderen een volledige beleidsbevoegdheid krijgt en met eigen inzichten en doelstellingen een beleid kan voeren.

2. Preventiebeleid

De N-VA wil de jeugdbescherming volledig herzien en een jeugdsanctierecht invoeren. Het uitgangspunt van de bestaande jeugdbeschermingwet, dat een jongere geen misdrijf kan plegen, is voorbijgestreefd. Ernstig jongerengeweld moet wel degelijk strafbaar worden.

Toch wil de N-VA in de eerste plaats het preventiebeleid versterken. Hiervoor is een grondige hervorming van het jeugdbeschermingsrecht nodig. Jeugdbescherming kan niet los worden gezien van een ruimer beleid, zoals de bestrijding van kansarmoede, schoolmoeheid, gezinnen in slechte leefomstandigheden, ...

Er dient dan ook meer aandacht te worden besteed aan een preventiebeleid dat gekaderd wordt in onderwijs, opvoeding en vrije tijd. Er moeten onmiddellijk preventie-initiatieven worden genomen op basis van de gemaakte onderzoeken en projecten. De preventie-initiatieven moeten de proefondervindelijke projecten overstijgen en de basis vormen voor een efficiënt preventiebeleid.

De verantwoordelijkheid van ouders én van jongeren moet worden benadrukt.

In het kader van dit preventiebeleid dient het elektronisch dossier voor minderjarigen DOMINO te worden geplaatst. Informatie inwinnen van probleemsituaties bij minderjarigen kan soms erger voorkomen. De N-VA wil dat dit gegevensbestand onmiddellijk juridisch wordt onderbouwd zodat duidelijk kan worden vastgesteld in welke gevallen inzage kan genomen worden van de gegevens en voor welke doeleinden dit bestand kan worden gebruikt.

3. Hulpaanbod

De N-VA stelt vast dat het hulpaanbod in de zorg voor minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie veel te beperkt is wegens een gebrek aan visie en financiële middelen, teveel gebaseerd is op experimenten, aanbevelingen en verslaggeving,... Een bindend kader moet een oplossing kunnen bieden aan de verscheidenheid van initiatieven.

De opnames van jongeren in instellingen of voorzieningen dienen zeer doelgericht te gebeuren. Jongeren met een drugprobleem dienen in een gemeenschapsinstelling te worden opgevangen, die gespecialiseerd is in de drugproblematiek, niet in algemene instellingen. De N-VA wil een doelgerichte aanpak en pleit voor een gespecialiseerd hulpaanbod in instellingen per provincie, zodat een band met thuis kan behouden blijven. Het aantal dient te worden aangepast aan de plaatselijke noden. Per gespecialiseerde instelling is het aangewezen om te werken in leefgroepen van 10 personen, waar minstens 2 opvoeders instaan voor de begeleiding.

De sociale begeleiding van de ouders van deze minderjarigen kadert eveneens in het hulpaanbod. Sociaal assistenten kunnen ouders wijzen op hun tekortkomingen en begeleiden in moeilijke situaties.

Via een opvoedingsmodel waar de minderjarige zijn fout kan inzien door een erkenning van en hulp aan het slachtoffer kan men streven naar een zo maximaal mogelijk herstel van de veroorzaakte schade. De diverse projecten van herstelbemiddeling waarbij daders en slachtoffers via een bemiddelaar wordt geconfronteerd, hebben al in verschillende landen hun nut bewezen. In deze herstelbemiddeling worden minderjarige daders geconfronteerd met hun slachtoffers (die dit wensen), hun ouders en dit onder toezicht van een herstelbemiddelaar. Het is tijd om deze projecten om te zetten in duidelijke decreten.

De N-VA steunt dan ook de verschillende VZW's die actief zijn in de bijzondere jeugdzorg, zoals VZW Ondersteuningsstructuur, en die zelf vragende partij zijn voor de invoering van de herstelbemiddeling. Dit betekent ook dat er voldoende middelen worden vrijgemaakt voor een kwalitatief en coherent beleid.

4. invoering van een evenwichtig, humaan en efficiënt jeugdsanctierecht

Indien preventie, hulpaanbod, herstelbemiddeling, begeleiding,... falen moet een straf als ultiem middel kunnen gelden.

Alternatieve straffen kunnen voor licht delict gedrag een oplossing bieden.

De N-VA blijft benadrukken dat jeugdige zware criminelen niet langer onder de jeugdbescherming maar wel onder het jeugdsanctierecht moeten vallen. De stijging van de jeugdcriminaliteit in Brussel van 23.600 feiten in 2002 tot 29.084 in 2003 toont aan dat een beschermingsmodel ontoereikend is en een jeugdsanctierecht noodzakelijk wordt.

Deze straffen moeten uiteraard samen gaan met hulpverlening en begeleiding in een gespecialiseerde instelling, eventueel tot de leeftijd van 21 jaar. Het Kinderrechtenverdrag verzet zich niet tegen het opleggen van sancties aan minderjarige delinquenten. Ook moeten deze jongeren in de instelling de kans krijgen om een beroep te leren zodat ze zich later in de maatschappij kunnen redden. De kadernota Jeugdrecht voorziet in de toekomst de bouw van een extra vleugel in het federaal detentiecentrum van Everberg om uit handen gegeven jongeren op te vangen, maar voorziet geen enkel (of in het beste geval een minimaal) opvoedkundig project om jongeren die in Everberg terecht komen op te vangen. De facto komt het er dus op neer dat deze jongeren aan hun lot worden overgelaten en na enkele jaren terug in de maatschappij terecht komen zonder kwalificaties die hun in staat stellen zich makkelijk opnieuw te integreren in de samenleving.

In afwachting van de defederalisering van het volledige jeugdrecht, dient er voor de N-VA dringend een evenwichtig, humaan en efficiënt jeugdsanctierecht tot stand te komen.

In iedere provincie dienen gespecialiseerde instellingen te worden opgericht. Hier moet het ondergaan van een sanctie gepaard gaan met individuele begeleiding. De vestiging per provincie moet eveneens worden nagestreefd om de band met het thuismilieu mogelijk te laten.

Het samenwerkingsakkoord betreffende het gesloten centrum voor minderjarigen dat tussen de gemeenschappen en de federale overheid werd gesloten, vervalt indien er eind augustus 2004 geen federale wet is die een antwoord vormt op het crimineel gedrag door jongeren.

De kinderrechtencommissaris benadrukt dat de onduidelijkheid blijft bestaan, ook na de recente voorstellen tot behoud van de bescherming (nota Onkelincx). Volgens het kinderrechtencommissariaat blaast men tegelijk warm en koud. De voorstellen willen de kleine criminaliteit in een beschermingsmodel behouden. Voor de zware

jeugdcriminaliteit laat men na om een eigen systeem uit te werken, maar versoepelt men het concept van 'uithandengeving van de jongeren' aan de correctionele rechtbanken. Nochtans is België hiervoor al op de vingers getikt door het Internationaal Kinderrechtencommissariaat in Genève. De uithandengeving van ernstige feiten door criminele minderjarigen aan de correctionele rechtbanken slaat jaarlijks op ongeveer 130 dossiers, wat aantoont dat de invoering van een strafbaar stelsel toegespitst op delictuele minderjarigen noodzakelijk wordt.

Op die wijze zal de instelling te Everberg ook volledig kunnen kaderen in het jeugdsanctierecht en niet langer zweven tussen een jeugdgevangenis en een gemeenschapsinstelling. De N-VA meent dat het gezamenlijke beheer tussen de gemeenschappen over de gesloten centra beter kan worden vervangen door instellingen per gemeenschap. Op die wijze kan elke gemeenschap volgens eigen inzichten haar pedagogisch hulpaanbod uitvoeren.